

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 20. Lutego V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG V. S. dnia 12 Lutego.

W całym Imperyum Rossyiskim w ciągu roku 1807 Greko-rossyjskiego wyznania zaszubionych par było 288788. Narodziło się dzieci płci męskiej 411992. Przewaga zatem ludności w tem roku wynosi na 468508 dusz. Umierało najwięcej w latach dziecińczych; naliczono że do szóstego roku niedożyło 215663 dzieci. Od tego zaś wieku aż do 80 roku życia umarło ludzi w podobnym prawie stosunku między 20 a 10 t. Stuletnich umarło 1102, 105 letnich umarło 182, 180 letnich 86, 115 letnich 36, 120 letnich 24, 125 letnich 4, do lat 130 niedoszło iak 6. Do tej rachuby niewchodzą ludzie wyznania Rzymsko-katolickiego.

Minister sprawiedliwości aktualny tajny konsyliarz i kawaler X. Łopuchin donosi Xiędzu Kapucyńskiego zakonu Torneckiemu proszącemu o rozsądzenie przez sądy Wołyńskie nieczekając kolei i bez opłaty poszlin sprawy jego z bracią o część spadającego nań majątku; że dzieło jego z powszechnego porządku wyjęte być nie może i przeto najwyżey rozkazano proszącemu odmówić. Minister wojenny suksessorom obywatelki Grodzieńskiej Wyżnowatey proszącym o nadgródzenie szkód przez rozłożone w iey dobrach 1807 roku woyska uczynionych, donosi; że dzieło to będąc rozebrane przez Departament Ministra wewnętrznego w 1808 roku, już powtórnie rozbierane przez Imperatora JmCi być nie może.

Dalszy ciąg rejestru spraw w iszym oddziale 3go Departamentu Senatu będących. 121 Zochowskich z Charbineskim i Jankowskim o ruchomość. 122 Kirkura z X. Lubomirskim o majątek. 123 Bogaiewskiego i Malczewskiego z Brygadierem Łopuchinem o pieniądze. 124 Graffow Potockich z Berżyńskim o klucz Szaulanski. 125 Szlachty Dybowskich z Suszczewskim o pieniężne pretensye. 126 Toczyłowskiego z Naramowskim o majątek. 127 Beynartow z Piłsudzkimi o majątek Zemigotę. 128 Bogurskiego z Korzeniewskim o majątek. 129 Suksessorow Bekierskich z Bratkowskim o majątek. 130 Mieszczanina Kłobuckiego z Poddanym Dubiańskim Mirosznickeniem o pieniądze. Reszta później.

WIEDEN d. 14 lutego. Dnia 5 stycznia w Dardanelach przez Angielskiego Ambassadora Adair i Tureckiego pełnomocnika Hakki-Effendi między temi dwoma mocarstwami traktat został podpisany. Porta zatem Ottomanska otworzyła wszystkie porty swoje dla okrętów w Brytanii. Rozniesiono natychmiast wiadomość tego ważnego zdarzenia po wszystkich miastach handlowych Ottomańskiej Monarchii w Europie, Azji, i Afryce. Należy rokować że wielki handel na wschodzie za-

kwitnie i cenę towarów osadowych zniży. O śmierci przeszłego Wezyra W. Bayraktara i upadku jego stronników a wygrywaniu ludzi przeciwnego zaima wątpliwości nienależy.

Odprawiono w tej stolicy exekwie za s. p. Cesarzową Eleonorę z domu Xiężniczke Mantuańską założycielkę gwiazdzistego dla dam orderu. W dniu 12 lutego podwójną tu obchodzono uroczystość; nowego roku i Jmienia Cesarza. W Marszałek, gwardya Gallicyjska, Arcyer zwana, gwardya szlachecka Węgierska, Trabanty, straż zamkowa, W. Koniuszy, iego dworzanie, Ambassadorowie, Ministrówie, Posłowie, wyższa szlachta, w kosztownych ubiorach, paradnych powozach, na dzielnych i bogato przybranych koniach, przybyli do pałacu Cesarza dla złożenia hołdu, i życzeń, oraz wyrażenia zupełnego poświęcenia się, potem w tem samym szyku udali się do kościoła, ztamtąd do stołu Cesarza. Zatem nastąpiły w woysku odmiany; jedni do drugich regimentow przeniesieni, drudzy wyższe stopnie otrzymali.

Wszystkie prowincye Monarchii Austriackiej, wszystkie klasy obywatelów dały szczególniejsze dowody miłości oyczyzny i przywiązania do korony. Pamięta każdy uchwaloną przez stany Węgierskie Insurrekcyą 80 t Węgrzynów, postanowiony zaciąg na tymże Seymie w Prezburgu 20 t rekrutów, tudzież uchwały na dopełnienie regimentow, iakoteż wielkie ofiary sumbowne na Akademią woyskową Ludowiki; niemnieyszą ohwałą iasnieją obywatele Królestwa Czeskiego; ich czyny w sercu każdego wyrte głęboko być powinny i do nayspóźniejszej dochowane potomności. Zgromadzone stany Czeskie na Seym w Pradze dnia 31 października 1808, odebrawszy doniesienie od Cesarza, że uzbrojenie i umundorowanie milicyi Czeskiej wyciąga kosztu półtora milliona ryńskich, wykrzyknęły z zapalem na przykład Węgrzynów. Moriamur pro rege nostro! przyrzekły nayspędzej złożyć potrzebną sumę, przyłożyć się wszystkimi siłami do urządzenia milicyi, i z ochotą ponieść życie swoje w ofierze za świętą osobę N. Cesarza tron, i oyczyznę. Naostatek prosiły stany, aby im wolno było wynurzyć Monarsze pismem dziękczynienia naysgłębsze za te dobroczynne zamiary.

Z rozrzewnieniem patrzył Cesarz na ten dowód niezbity patriotyzmu, na to dzielne przyłożenie się stanów dla powszechnego dobra. Umiem, Odpowiedział Cesarz, szanować tylokrotnie okazaną wierność i przywiązanie stanów Czeskich, i tem więcej polegam na miłości Czechów, im barziej staram się uszczęśliwić narody berłu mojemu poddane. To uszczęśliwienie ludu, iedyny cel usiłowań moich, rozumiem że w nieprzerwa-

ney moiej troskliwości i nieprzestannym działaniu chybione nie będzie.

Do tych wiadomości w Wiedeńskiej Gazecie zamieszczonych przydają inne, że naysurowiey rozkazano stawać u chorągwi tym, którzy za urlopami dotąd do regimentow niepowrócili; że Officerowie na czas barzo krótki tylko otrzymać mogą i to z wielką trudnością, pozwolenie oddalenia się od półkow. Wszystko powinno być w zupełnej gotowości do ruszenia w każdym czasie. Mówią też że nie długo nowe nastaną zaciągi. Arcy Książę Karol odwiedzał salę Appolina. Rozgłoszono za granicą, że wielka liczba domow w Tryescie zbankrutowała, lecz ta wiadomość pokazując się zmyśloną, ikupcy w Tryescie bynajmniej płacić nieprzestali. Pod Wenecją ma być założony oboz, w którym zgromadzi się 50 t Włochow i Francuzow.

Różne pisma o państwie Tureckim to jeszcze dodały; że spokojność wewnętrzna zdaje się być ugruntowaną. Bayraktar i pierwsi jego przyjaciele zamordowani; dalsi stronnicy zabici lub w odległe miejsca wygnani i w niewiadomości utajeni. Seymenowie wycięci lub na stronę Janazarow przeciągnięci, cała familia Osmanow wytępiona, na jednym tylko Mahmudzie dziś panującym oparta całość Monarchii, pokoy z Anglią podpisany, wszystko to zaręcza wewnętrzną spokojność; stolica zapomniiała już o okropnej rzezi którą w murach swoich widziała; ludność niezliczona napelnia to wielkie miasto. Muzułmanie w grubey niewiadomości pogrążeni nie znają zawziętości, ani stałego przywiązania ani ciągłej nienawiści. Wszyscy zapomnieli już prawie o rewolucyi.

PARYŻ d. 4 lutego. Pisma publiczne napelnione są uwagami względem Austrii. Obserwacje mieszczą one dwa listy H. do D. i rozmowę Hrabiego Austriackiego z Bankierem z Tryestu; wyrażają one że przykład Szteyna powinien być być nauką dla drugich. Szczegulniey zastanawiają się nad dawniejszą szlachtą Niemiecką, która w nowym rzeczy porządku udzielnosc straciła, a poszła w poddaństwo nowo ustanowionym Królom. Gdy te uwagi nie są pewności skutkiem, tylko plodem rozumowania, azatem nie o stosunkach Francyi z Austrią i z Rzeszą zgaszoną nie powiemy. To pewna że Magistratury Hannowerem rządzące rozkaz odebrały chwycić Agenta Austriackiego Thielen, który pierwey za nieprzyzwolite mowy i czynności w Rzymie, był wywieziony za granicę Monarchii Francuzkiej. Esterno poseł Westfalski opuścił Wiedeń powrócić mając do Cassel. Król Wirtemberski zakazał rozmow politycznych zatrwożyć spokojność mogących. Po drodze z Bayonne do naszej stolicy rozstawić kazano konie, znakomita osoba tedy przyjechała z Hiszpanii, pewnie nie bez przyczyny to jest Vicehetman Berthier X. Neufchatel. Także mówią o podróży M. Lefebvre X. Gdańskiego.

Woyska będące pod rozkazami Mar: Kellerman X. Valmy do Hiszpanii wkroczyły. Uspokojone powiększey części to Królestwo powraca do pierwszego porządku. Sciana Francuzka będzie na zawsze z tej strony bezpieczna i nienaruszona.

Dyvizye Molitora i Boudet nie mają dotąd pewnego przeznaczenia. Wielorako zapewniają o poruszeniu regimentow w kraiach ligi reńskiej, mianowicie w Wirtembergu Bawaryi Saxonii i dalszych kraiach, które nieposłały do Hiszpanii swoich kontyngensow. Ma się zgromadzić znaczny korpus na wschodnich granicach Królestwa Bawarskiego i południowych Królestwa Saskiego. Minister Politycy w Stugardt zgromił rozprawiających z wolnością o stosunkach mocarstw, i surowo zakazał rozmow które gruntując się na domysłach mogą obrażać iedno lub drugie państwo.

Imperator wyjeżdżał na polowanie wielokrotnie do lasku Boulogne. Odprawował popisy woysk w stolicy zebranych; lud tłumnie zgromadzony przypatrywał się paradzie. Napoleon piechotą szeregi obchodził. Wieczorem był na Operze. Parter głośnym i długim oklaskiem powitał Monarchę. Późniey pracował w gabinecie, rozmawiał z Ministrami i szczegulniey z posłem zagranicznym W. Mocarstwa. Mianował Kardynała Fesch wuią swego Arcy Biskupem Paryża na miejscu zmarłego Dubelloy. Na urząd W. Podkomorzego wyniósł Członka zgromadzenia prawodawczego Montesquieu na miejscu Tallera X. Beneventu, który wyższą dostojność Vice Elektora osiągnął. Witzingerode Ambassador Hieronima Napoleona Króla Westfalskiego z ceremonią był wprowadzony na audyencyą do Imperatora, któremu złożył listy wierzytelne od dworu swego.

Flotta Tulonska w tem porcie stoi; od niej naywięcey obawia się Ferdynand 4; ona może ułatwić wyprawę z Neapolu do Sycylii; ta eskadra liczy 9 liniowych do żeglugi gotowych. W Palermo stoi okręt liniowy Archimedes iedyny z całej siły morskiej Królestwa Sycylii. Flotta Hollenderska w Texel stojąca liczy 12 liniowych okrętow 4 fregaty i kilkanascie mnieyszych statkow zbronych. Mówiono że ona ma płynąć do Flessyngi dla połączenia się ze stojącą tam eskadrą. W tym ostatnim porcie jest 12 liniowych, wielka liczba korwet, szalup, brygow, lugrow, galiotow i statkow działowych; na wiosnę wzmocniona będzie ta flotta ósmiu liniowemi okrętami od dział 80, na warsztatach w Anvers zbudowanemi. Sławne w starożytności miasto Antwerpia, zniszczone za X. Alby straciło port wyborny, który staremi okrętami i kamieniami zawalony został. dziś ręką tworcą Napoleona zastarzałe wiekami zawady zniesnione przeszkody usunione i port naresztę dawną świetność przewyższył. Zkąd tylko handlowe wychodziły statki, dziś ogromna flotta grozi W. Brytanii. Z Departamentow nadmorskich wezwano do służby morskiej 6 t cieślow mularzow i slosarzow. Nakazane szanice wzdłuż brzegow Niderlandzkich, już są dokończone w części, za nadeysciem wiosny rozpoczną się roboty. Z Brestu oczekują w Anvers więcey rzemieślnikow. W tem porcie żeglownych okrętow liczą 13 oprócz fregat. W Boulogne leży liczna flottylla i wielkie obozue woysko. Anglicy widząc daremnemi usiłowaniami swoimi dla uszkodzenia portow naszych, brzegi nasze żelaznemi nazwali, iakiegoż teraz użyją wyrazu, gdy ciągły łańcuch szancow redut i ba-

teryow całe pomorze przykryje? Jedna gwardya narodowa odtąd brzegi od wszelkiej napasci obro-
nić potrafi chociażby woysko regularne poszło win-
ną stronę powołane. Mar: Dovoust ma do nas
z Erfurtu przyjechać, lecz na czas krótki.

MADRYT d. 31 stycznia. Józef Napoleon
Król Hiszpański dotąd ciągle bawił w pałacu Kro-
low Hiszpańskich Pardo niedaleko Madrytu poło-
żonym. Ztamtąd wszelkie rozkazy wydawał, tam
przysiał dnia 21 Deputacyą od stolicy i pierwszych
władz narodu. Ta zaprosiła Króla do miasta bła-
gając ażeby już na zawsze w nim osiadł. Rozmo-
wa Króla otwarta łagodna i uprzejma napełniła
wszystkich radością i nadzieją; przyrzekł nareszcie
odprawić wiazd do Madrytu. Z niecierpliwością
oczekiwali obywatele tego momentu. Zaiasniał na-
koniec dzień pożądany, wybiła godzina szczęścia i
chwały dla Hiszpanii: dnia 22 rano Józef Napoleon
otoczony okazałym dworem, najpiękniejszym i
najdzielniejszym woyskiem przy odgłosie muzyki
woyskowej, woyska parady, tysięcznych ludu o-
krzykach wiechał do Madrytu; odezwały się dzwo-
ny i działa; 100 armat raz ogłosiło wiazd Mo-
narchy do miasta, raz drugi zwiastowało wiazd do
pałacu. Udał się potem Król do kościoła S. Jzy-
dora; u drzwi był spotkany przez całe Duchowień-
stwo, w środku Biskup mową powitał; odpowia-
dając Monarcha te między innemi rzekł wyrazi „
Przed Bogiem oświadczam że nie duma ani żadna
osobista namiętnosc, lecz powinność, i sumnienie
na tron mię prowadzą. Korona na głowie moiej
nie będzie zhanbiona „ Wiecz rem oświecona była
stolica. Różne napisy iasniay. Na tapity rozma-
ite uczty i bale; przedłużyla się radość przez dwa
dni następne. Zapatrnie się cała Hiszpania na
swoją stolicę Walencya przysłała Deputacyą o-
świadczając poddanie się Królowi.

Trzydziesty pierwszy dziennik woyska Fran-
cuzkiego w Hiszpanii wyraża: Dnia 16 pod Coro-
gne 3 regimenta Angielskie prawie zupełnie zni-
szczone, żaden z nich 60 ludzi nieodprowadził na
okręty. G. Moore wódz naczelny Angielskiej
wyprawy poległ na placu, chcąc z pomienionemi
regimentami zasłonić wsiadanie na statki i porzą-
dek przywrócić. G. Baird w pomienioney bitwie
raniony miał skończyć życie d. 19 na okręcie.
Wysadzili Anglicy artyleryą od dział 80, lecz upro-
wadzić nie trafili ani 12stu. Już Francuzi nara-
chowali wziętych przez siebie dział 60. Zabra-
li Francuzi Anglikom skarb od złotych naczyń i
drogich kamieni na 1800000 frankow szacowany,
sami Anglicy niemogąc zdążyć w uprowadzeniu re-
szty wrzucili w przepaści po zadródze z Astorga
do Corogne znajdujące się nierównie większe do-
statki i droższe sprzęty; już wiele tam pieniędzy
wieśniacy pozynadować mieli. W gonitwach z Lu-
go do Corogne, które poprzedziły bitwę dnia 16
stracili nieprzyjaciele 2 Generałów zabitych a 3
rannych mieli. Po wygranej bitwie d. 16, po u-
cieczce Anglikow nocą na okręty i odpłynieniu
ich d. 17 na głębiny, jeszcze dwa dni upierało się
miasto i poddanie się swoje odwlekalo, nakoniec
d. 19 kapitulowało. Znaleźli Francuzi w Corogne
500 koni Angielskich niezabitych, 16 t karabinow,

wiele dział wielkich Angielskich, i 200 t funtow pro-
chu w magazynie, zaskoczyli 7 okrętow Angiel-
skich z końmi i woyskiem, które odpłynac nie-
zdołały. G. Franceschi ciągnie do Vigo, w tę stro-
nę Margr la Romana z 2500 ludzi udał się.

Anglicy po trzęszeniu się bydlę ściganemi od
Francuzow, nayspieszniej uciekali rzucając podro-
dze wszystkie zawady. Wiele pochowali w gurach
i sklepach potrzeb woiennych, wozow i porządkow
artylerji, wiele skryli mundurów, bielizny obuwia i
broni. W Betancos znaleźli Francuzi dział 8 i
karabinow 9 t. Naywyższy wódz Angielski Mo-
ore w barki działową kulą traliony upadł i we dwie
godziny żyć przestał. G. Baird stracił iak Nel-
son, rękę, którą kula zgrochotała; i która Chirur-
gowie przecinając gangrenę upiłować musieli. Zna-
lezione na boiowisku ciało iednego Generała Angiel-
skiego; mniemają iedni że to są zwłoki G. Hamil-
tona drudzy twierdzą że trup takowy jest G. Hop-
pe który po zabiciu G. Moore i ranieniu G. Ba-
ird dowodził w rozprawie. Naliczyli Francuzi
między zabitemi 5 Półkownikow i 110 Officyerow.
Po tej klęsce na starszyznę, i srogiej rzezi niż-
szych żołnierzy w naywiększym nieładzie G. Bo-
ufort obiał kommandę. Żołnierze tłumem cisne-
li się na statki nieczekaiać dnia, ani rozkazow, ani
zachowuiąc naymniejszego porządku. Zamieszanie
tak było wielkie, że rozmaitych półkow znaleźli
się żołnierze na iednym okręcie, a na zadnym sta-
tku nie było ani iedney całej kompanii z iednego
regimntu. Dnia 18 i 19 panowała na morzu bu-
rza gwałtowna. Niewiadomo z iakim losem wy-
trzymali ją Anglicy.

Przed udaniem się na okręty Anglicy zrabo-
wali majątniejsze domy w Corogne, i wszystko
co Francuzom dostać się mogło spustoszyć usilo-
wali. Ta wiadomosc do rządu przysłała i stolicy
obławiona odkryła w całej rozciągłości wierność
i uczciwość tych sprzymierzcencow. Odtąd nie-
potrzeba oręza na rozpędzie rokoszanow, pozosta-
iający rozchodzą się bez krwi rozlewu, wiedząc już
o wypędzeniu Anglikow, w których nadzieję poło-
żyli. Pięciu lub szesciu wodzow zostało, lecz ci
opuszczeni wkrótce szukać będą w Londynie schro-
nienia i nagrody za klęski, które na swą oyczy-
znę sprowadzili. Wszystkie rozbroione miasta, ka-
pituły, Zakony, przysyłaia Deputacye na zaprzysię-
żenie wierności i posłuszeństwa Królowi Józefowi

Biskup w Zamora wydał list Pasterski do swo-
iej dyecezyi. Wiecie dobrze, pisze on, że nieustra-
szony klęskami woyny pośród was zostałem ciecąc
za wstawieniem się Generałow przebłagać za was
Imperatora Francuzow. Doswiadczyłem od tych
wodzow wielu łask i względow; oni zrzekli się
prawa woyny wszystkie klęski odwrócili, oni prze-
baczyli tym nawet których karać sprawiedliwosc
pozwalala a zemsta nakażywała. Wdzięczny za te
względy i tą oycowską opiekę napominam was a-
żebyscie złożyli wszelką obawę i nienawisć, którą
wzbudzili nieprzyjaciele przeciwko Jmieniowi Fran-
cuzkiemu. Wzywam wszystkich ażeby powrocili
do domow swoich prac i robot. Walka teraz nie
jest woyną o religią, iak fałszywie Angli-
cy lud obłąkali. Ażaliż Józef nieszanował tej swię-

tey religii w Neapolu, kiedy tam panował? Przyrzeka Hiszpanii toż samo szczęście, którego używali Neapolitańczykowie. Bądźcie godnemi iego dobroci. Ja zaręczam w Imieniu Imperatora, że wojska Francuzkie naylepiej z wami obchodzić się będą, przeciwnie ściagniecie wszystkie wojny klęski. Porównaycie z rozważaniem spokojność i niedostatek, któregoście w powstaniu doświadczyli z pewnością i dobrodzieystwami które pokoy zaręcza i przynosi. Nie będziecie długo namyslać się nad wyborem. Wy! Boga Ministrowie nawracaycie obłąkane owieczki do pokoiu, oświecaycie lud oszukany; niech dyceczya nasza osiągnie spokojność i szczęśliwość w nadziei, że podyście za moim przykładem i że postąpicie podobnie moiego upomnienia, udzielam wam błogosławieństwo pasterskie. Joachim Biskup.

Hrabia Krasinski Półkownik regimentu letkier iazdy w gwardyi Imperatorskiej, pisał list z Madrytu d. 20 grudnia do swego przyjaciela w tey ośmowie. Pisma publiczne Paryzkie, wyraża w liście, opisały chwałę, którą Polacy nabyli w Hiszpanii. Mój regiment zjednał wszędzie gdzie był użyty zaszczyt Imieniowi swego narodu. Po bitwie pamiętney w wąwozach Samo-Sierra G. Savary oświadczył mnie przed regimentem że Imperator barzo z nas kontent, i że przechod regimentu moiego przez wąwóz Samo-sierra wyróżniewa wszystkiemu temu, co tylko naydzielniejszego dokazały regimenta Francuzkie. Sam Imperator oświadczył potem swoje ukontentowanie, dał nam Imię walecznych. . . . W tym wąwozie sami wzięliśmy 14 dział, 5 chorągwi i do 3 tysięcy ienców. Niewymówną radością to zwycięstwo napełniła duszę miał, lecz równie wielką żalność zadała sercu mojemu doświadczona strata. Nader mała liczba zginęła w porównaniu do wielkiej wagi i trudney rozprawy, lecz poginęli nader mężni przeto nieodżałowani. Utraciłem Kapitana Dzierżanowskiego, Porucznika Krzyżanowskiego, Rowickiego i Rudowskiego, Wachmistrzów Boguckiego i Bromirskiego, 18 żołnierzy, między temi Parysa. Od Samo-sierra pędziliśmy nieprzyjaciół aż do samych bram Madrytu, tam jeszcze wpadłszy nasi pod ogniem rzęsto działowej bateryi ubili 20 gwardyakow i iedno działo zdobyli, sami zaś nie doświadczyli inney klęski oprócz kilku ranionych. Po nadciągnięciu wojska we trzy dni poddała się stolica. Ja zaś dniem pierwiey udałem się pod dowództwem Mar. Bessieres X. Jstryi przez Alcalá do Gwadalachar, gdzie zastaliśmy blisko 20 tysięcy Hiszpanów, wszyscy po małej utarczce ustąpili przed 2 tysięcy iazdy, pędziliśmy ich trzy dni aż do Santa Cruz. Tam wpław przebyłem Tagus, odcieśliśmy część kolumny nieprzyjacielskiej i 500 ienców zabralismy. Utraciłem młodego Szulca z Warszawy i Surina. Później wróciłem się przez Toledo i Aranjuez do Madrytu, gdzie z gwardyą Imperatorską połączyłem się. W nadgrode męstwa rozdał Napoleon ozdoby legii honorowej Szefowi szwadronu Kozietałskiemu, Kapitanowi Krasinskiemu, Porucznikowi Niegolewskiemu pod-Somosierra ra-

nionym, Wachmistrzom Cichockiemu, Dąbczewskiemu, Waligórskiemu, Babeckiemu i żołnierzowi Surzyckiemu, dał stopień Kapitana Rozdworowskiemu, Officyerami mianował Marczyńskiego, Todwana, Romana, Szorca, Gnatowskiego i Sokołowskiego. Ja niedoświadczyłem żadnego przypadku, w rękę tylko kontuzyi dostałem. Gieniusz iedney osoby w kilku chwilach zmienił całą postać rzeczy. Staram się tu o rękopisma Arabskie dla Towarzystwa przyjaciół nauk.

Opuścili już Hiszpanią Imperator, za nim Sekretarz stanu Maret, Marszałek pałacowy Duroc, wyiechali W. Vice Hetman Berthier X. Neufchattel, wyciąga już i gwardya Imperatorska a razem z nią wychodzi i letka iazda spiesząc na powrót do Paryża. W bitwie pod Cuenca miał się znajdować X. Infantando, kiedy 12 tysięcy broń składało niewiadomo gdzie zginął. Junta środkowa znajduje się w Sewilli. Szczątki rokoshanow skryły się za gurami Sierra Morena w Andaluzyi. Cała równina aż do tego pasma gór jest wolna od Insurgentow. Załogi Angielskie pozostały w Lizbonie Oporto i innych twierdzach Portugallii. Niewiadomo czyli Anglicy z Corogne popłyną prosto do oycyzny czyli jeszcze zechcą spróbować losu na lądzie i w Portugallii wylądują, iak głoszą.

Rozgłosiły pisma Angielskie, że Admirał Massaredo wtargnawszy w sierpniu z Francuzami do Bilbao kazał wielu obywatelow do więzienia wtrącić, a innych majątki pokonfiskować, słowem że nadużył sobie zawierzoney władzy. Na odpowiedź dosyc jest poznać charakter tego męża. Wchodzących do Bilbao Francuzow ogniem powitał klasztor Franciszkański, Massaredo wybrany od Józefa przybył do miasta w którym się urodził, otarł łzy obywatelow, spokojność i porządek przywrócił, o miłości Króla zapewnił, słowem zasłużył u współobywatelow na imię Zbawcy i Oyca. Cała Biskajia we wszystkich czynnościach D. Józefa Massaredo poznała zbawienną łaskawość Króla, szczęśliwość pod berłem niezmównaney dobroci Monarchy. Junta w imieniu ludu zaprzysięgła wierność posłuszeństwo i miłość Królowi; żaden nie był za rozruchy karany. Jasno pokazało się że źli ludzie zrobili zamieszanie i sami zawstyżeni dobrocią skryć się musieli; w tenczas Massaredo wyiechał na dwór Króla Józefa.

R Z Y M d 24 stycznia. Generał Hrabia Miollis kawaler orderu dwóch Sycylii naczelny w państwie Rzymskim dowódzca wezwał wszystkich Hiszpanów będących w miescie do stawienia się przed sobą dniasiedymnastego dla wykonania przysięgi D. Józefowi, tudzież zalecił dowodzącym po powiatach podobną odebrać przysięgę od drugich Hiszpanów. Każdy ma wymówić głośno i zrozumiale „Przysięgam posłuszeństwo nowej konstytucyi Królestwa Hiszpańskiego i wierność Królowi Józefowi, oraz każdy ma podpisać się, a wszystkie te akta równo z dniem 25 będą skończone i G. Miollis odesłane. Nieposłusznych Hiszpanów temu przepisowi registr będzie spisany i Hrabie oddany.”

w Wilnie w Drukarni XX, Piłarow

D O D A T E K

Kommissya Sądowa edukacyina Gubernii Litt: Białoruskich i Mińskiej wszystkim mającym interesa prawne w tey Kommissyi do wiadomości podaie, iż zatrudniając się ciągle czynnościami Ekonomicznemi, gdy dla nieprzesłanych dotąd, tak od Jzby Skarbowey Wileńskiej Rachunkow i Papierow byłego w Grodnie Departamentu Skarbowego, iakoteż dla nie przysłanych podobneż Rachunkow i Papierow od Jzby Skarbowey Wileńskiej, ze wszystkiemi sprawami funduszu edukacyjnego nierozdzielny związek mających do Sądownictwa przystąpić nie mogła; Teraz zaś gdy takowe Rachunki i papiery na dzień 20 przyszłego mca Marca spodziewa się mieć nadesłane; przeto uwiadamia przez niniejsze publiczne obwieszczenie, iż na dniu pomienionym zostym przyszłego mca Marca Roku bieżącego 1809 Regestra sądowe na wpisywanie Aktoratów otworzy i do rozsądzania spraw przy Aktoratach przystąpi. Zeby więc wszyscy mający Sprawy do Jurydykcyi Kommissyi Sądowej edukacyjney należące, a wszczegulości obwieszczeniami iey do stawienia się w Kommissyi pozwani, o takowym postanowieniu wcześniej uwiadomieni być mogli, i do rozprawy osobiście lub przez Plenipotentow stawili się; Kom: niniejsza obwieszczenie do Gazety Kuryera Litt: podać Kancellaryi swojej zaleca. Działo się w Wilnie na sessyi dnia 7 lutego 1809 Roku. Zgodno z Protokołu Dmuchowski Pisarz.

Folwark Wiieyki i Helle w Pcie Wilkomier: o 15 mil od Wilna sytuowany mający 50 Włok obszerności, Dymow 21, Lasu Włok 18 z ogrodem Fruktowym, Jeziorami i kanałami jest do przedania, który z powodu przenoszenia się Aktora winny Powiat, jest ceny 10. mierney ktoby życzył nabyć, może się za informować u Rektora JXX. Pijarow Wileńskich przeczytać Skazki Inwentarze Ludności i stanu Włościan, Tabelę intraty, i stanu fundi, w. dzieć mapę, i całą okolo tego powziąć wiadomość.

Od komenderowanego przez JW. wojennego Ministra, Członka wojenney kolegi Generala Maiora i Kawalera Komnena i od Wileńskiego Ciwilnego Gubernatora, ogłasza się wszystkim mającym prawne pretensye do Komissyi Wileńskiego Prowiatnskiego depa, za dostarczony przez nich prowiant i furaz, a także z drugich rachunkow wynikłych z 1. January do 1. Junii przeszło 1808 Roku, iżby ci dla otrzymania zupełney satysfakcyi stawiali z pewnemi dowodami i dokumentami, sami osobiście, lub przystali od siebie plenipotentow z prawnymi i zaświadczonymi przez Sądownictwa plenipotencyami nie odmiennie od daty niniejszey za trzy tygodnie. Przy czym nadali by swym plenipotentom zupełną moc na takowe zdarzenie, ieśliby potrzeba wypadła wchodzić wiakowe bądź umowy lub układy z JJWW: Ciwilnym Gubernatorem i General Maiorem Komnenom. Datt w Wilnie Roku 1809 Mca Januaryi 20 Dnia.

Przedaje się majątek zowiący się Łonka, w Mińskiej Gubernii w Dzisnienskim Powiecie leżący w odległości od Miasta Dzisny pół mili, w nim osady 40 chat; męskich dusz Rewizynych 208. Mieszkalny dom z Fruktowym i Angielskim Ogrodem, ze wszelkim Folwarcznym zabudowaniem nad samą Dzwina wyżej Miasta Dzisny położony: Amiano wicie budynek mieszkalny na dwa piętra z przyzwoitym Umembłowaniem, pięć innych budowli dla ludzi służących, stajnia na 12 Koni, wozowni dwie, obora ze czernastu chlewami, w niey do przedania 200 sztuk Rogatego bydła, cztery swirny, lodownia, młyn konny, tokow dwa z dwoma osieciami, osobno zabudowanie dla ptastwa, Kuźnia, Cieplica, browar, słodownia, 12 odrzyn dla składu zboża i siana, prócz tego Włościański magazyn na dwa piętra, dwie Karczemki czyli domy dla wyszynku Gorzałki nad samą Dzwina; osobno Karczma porządnie zabudowana z konnym młynem na Trakcie Połockim, czyniąca rocznego dochodu 50 czer: złt: przy niey brzożowy gay z prospektami, wszystka ta budowla równie i we Wsiach chłopska nowo postawiona w ciągu siedmiu lat; od brzegu rzeki Dzwiny mila, nad którym w Popłowie trzy zmiany Dworne, w każdej po 70 morgow; Sianożęci tamże w popławie 210 morgow, na których ukasza się co rocznie mroźnego siana do 3000 wozow, przez w spomnione Sianożęcie płynie rzeczka Łonka, która okrążając ogród przed samym domem w pada w Dzwina, wiosną w niey i po zaliwach poławia się mnostwo rozmaitych Ryb. Lasu na opał okolo 10 włok, obszerności w gule Ziemi 118 włok; Grunt obficie urodzony, nie kamienisty nie gurzysty i nieniski; okolo Dzwiny glina zdalna do Cegły, kamienie wapienne, Granat, i szary kamień znayduie się w znaczney ilości. Majątek ten zewszech stron ograniczony z obwodnicą i mapą, sporow i procederow żadnych niema; życzący sobie nabyć ony, może ocenie dowiedzieć się w Dzisnie u Powiatowego Strabczego Tytularnego Sowietnika Wielmożnego Birukowicza.

Cena Targowa		
Beczka żyta	Rubli 10 k.	20
Pszenicy	19	
Jęczmieniu	7	20
Owsa	6	
Grochu	9	
Faska Masła	5	
Funt soli	3 i cwierć.	
Asygnata storub	50	
Dukat	3	33

Słowo przeszley pierwszej Szarady Kato-lik
Słowo przeszley drugiej Szarady Piers-cień

Z A G A D K A

Byłem niegdyś w dozorze pierwszego Zeglarza;
Nie byłem Królem mną się Królom, zostać zdarza,
Przedemną niegdyś ludzkie klękało kolano.
Mnie przy wyznawcy prawdy stać zawsze kazaño,
Z ziemi skarb wydobywam drogi dla bogacza,
Niewdzięcznik, skarb połyka i mnie nim kopacza.

Sąd Gł: Departementu 2go pod Prezydencją JW. Lawdańskiego rozbiera sprawę Gruzewskiego z Przygranicznikami z Regestru Remissyjnego, następują oprócz ogłoszonych 9 Aktoratów sprawy Morykonich z Pusłowskim, Jakubowskiego z Urbanowiczem, Notelowicza z Liboszycem, Domeyki z Baniewiczem, Giedroycia z Szoazelem, Szusztzy z Bystramem, Ważyńskiego z Bienkuńskim, Zyckiego z Zyckiem.

Sąd Taxatorsko Exdiwizorski na rozdział masy majątku po zeszyłym z tego świata Xiędzu Macieju Tyszkiewiczzu Kanon: Katedry Wilen: pozostałego; między wierzycieli tegoż Xdza Hrabi Tyszkiewicza Dekretem Remissyjnym Sądu Gł: Litt: Wilen: 2go. Depart: w Roku ominionym 1808. Mca: 9bra 23, d. zaszyłym naznaczony. w Terminie Pierwszego zjazdu swego, to jest Dnia 18, Xbra 1808, Ru: Remissją Sądu Gł. Litt: oznaczonym, Jurysdykcją Sądów swoich w Mieście Wilnie w Pałacu zeszyłego X. Tyszkiewicza za Nrem 695, pod S. Jerzym położonym ufundowawszy. Gdy wyrokien swoim na Dniu 21 tegoż Mca, Xbra ogłoszonym przeznaczając Dillacye Gatunkowi Sprawy właściwe, wszystkie strony do tego Konkursu, sprawy bądź z iakiego obiektu należeć mogące, przez awizacie po trzykroć opublikować postanowił. Co przywodzi do skutku treść wyroku swego wymienia. 1. między wszystkimi stronami stawiającemi i nie stawiającemi, Pozwanemi i nie pozwanemi do niniejszey Exdywizyi należeć mogącemi, nawzajem dillacyą Copiarum z praw Komportacyą Obligow, kart, wexlów, Jnskrypcyów, obrachunków, notat korespondencyow, i wszelkiego tytułu Papierow do składu niniejszey Sprawy należnych. 2. Udzielnie na Pozwanych Gabryelu Mar: Mahnowieckim, Ferdynandzie Półkow: B. W. Pol: Tyszkiewiczach i Felixie Palczyńskim Plenipoten: Komportacyą Sum gotowych, Obligow, Kart i wszelkiego Tytułu Papierow, oraz iakiego bądź tytułu Ruchomości zabranej po zeszyłym X. Macieju Tyszkiewiczzu i co własnością tegoż X. Tyszkiewicza nazwać się może, na Jgnacym Byczkowskim Krzyża Brylantowego i dalszych zastaw X. Tyszkiewicza, na Albrichcie wszelkiej Ruchomości, Zboża, Koni, Bydła pozostałej w Dobrach Kapitulnych Ponarach, na Nowickim muzyki metrze, wszelkich Justramentow. na Buywenównie kiesy złotej, sztuk materyow, Brylantow i cokolwiek własności zeszyłego X. Tyszkiewicza osiągnąć mogła, na Michale Tyszkiewiczzu koczach koni i dalszey Ruchomości, na Salmonowiczu Adw: Sądu Gł: W. na Józefie Sawickim Adw: Upit: na Czarnockim i Nowackim Aowokatach Wil: wszystkich a wszelkich papierow przez zeszyłego X. Tyszkiewicza lub Jego Plenipotentow do promocyi interesow czyli w innym tytule powierzonych, na Symonie Zawiszy Sędz: Upit: Pietrze Koryźnie ruchomości, koni, bydła miedzi, ptastwa Zboża i wszelkiego dobytku zeszyłego X. Tyszkiewicza na Regestrze porządnie, Datami sporządzonym, z opisaniem rzeczy i szacunku ieśliby in natura dostarczyć nie można było, a na dalszych Pozwanych in natura przy Regestrach dostatecznie sporządzonych wedle przeznaczenia powyższym wyrokiem i żałob kredytorskich z persistencyą cztero Niedzielną do Kancellaryi Sądu swego w Mieście Wilnie w Kamienicy W. Pani Wolańskiej na ulicy Zamkowej za Nrem 9. położoney pod zawiadywaniem Regenta teyże Exdywizyi Wincen: tego Nowickiego będącey Izby takową komportacyą ogulnym wyrokiem zakryślone w Roku idącym 1809 od dnia 10. Marca, do dnia 30, tegoż miesiąca, wszystkie strony do teyże Exdywizyi należeć mogące, pod karami sprzeczienia skutecznie obowiązuje i zastrzega; a dla dostateczniejszey zaś wiadomości wszystkich stron przez niniejszą Awizacyą potrzykroć przy Kuryerze Litewskim i Gazecie Sanct Peterzburzkiej z dołączeniem Regestru Debitorow z Warunkiem izby wszyscy Kredytowowie i pretensorowie w następuym terminie zarazem i Debitorowie pod utratą pretensyow swoich z dowodami do Sądu Exdywizorskiego stawali i iawili się, Tudziesz że na Debitorach nie stawiających Sumę zarekogneskuie oraz że Pałac w Mieście Wilnie za S. Jerzym pod Nrem 695, położony i wszelki dobytek po zeszyłym X. Macieju Hrabi Tyszkiewiczzu pozostały na przyszłym terminie zjazdu Sądowego to jest pierwszego maja ter. 1809, Ru. przez Publiczną licytacyą więcey dajacemu wyprzedawane będą zastrzeżł i postanowił, Jakowa Awizacya z Protokula niniejszego Sądu Exdiwizorski zgodnie wypisana i wydana, pisow 1809. Januar: 10. Dnia w Wilnie.

Wincenty Nowicki Sądow Taxatorsko Exdywizorskich Regent.

Specyfikacya Długow do masy Majątku po zeszyłym X. Macieju Hrabi Tyszkiewiczzu należnych. Na X. Kruszewskim Kano: Wilen: refakcyi z Ru 1796, Zł: Pol: 3665, gro: 18, item natymże X. Kruszewskim za kartą w stopniu Karpowskiego i restancyi wedle rachunku z Ru 1798, zł: Pol: 2000, gro: 24. Na Chadasewiczach Obywatelach Wilen: za arędy mlynu zł: pol: 700, Ru. 1798, wedle rewersu X. Kinszewskiemu danego na X. Ciołkiewiczzu zł: pol: 133, gro: 10, 1796, Ru 9bra 8 Dnia na X. Szczepanie Kratzerze za kartą czer zł: 10, tegoż Ru i mca: dnia 20, na tymże za kartą czer: zł. 3, 1803-roku mca. Grudnia 7, D. za kartą na Antonim Bohdanowiczu rubli assygn. 150, 1807, R. mca. marca 23, dnia za rewersem na Szymonie Zawiszy czer. 50, 1807, Ru. mca. maja 29, dnia za kartą na Wincentym Bułharynie Pisarzu Grod: Upits: czer; zł: 25, 1807, roku augusta 7 dnia na Xiężney Radziwiłowej Zyrmun: za obligiem rubli srebr: 300, 1787 9bra 13 dnia na Michale Klimaszewskim za Jnskrypcyą czer: zł: 20, W: Nowicki Re, gent.

W Księgarni Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu znajduje się świeżo wyszła książka pod tytułem Giermkowie Króla Jana, Komedia wiednym Akcie z pieśniami przez Juliana Niemcewicza pierwszy raz na Teatrze Warszawskim w Grudniu 1808 reprezentowana. Cena złch 4 gro. 10.